

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foaia Interesantă”, „Foaia de glume „Bobiriaci” și broșurile „Spicuri Economice”, e: pe un an 10 cor. pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. la an! „Lib.” cu „Foaia Int.” pt. economi 5 cor. pe an. Pentru America 3 dolari; — România 40 Lei.

Foaie națională politică.

o o o

Apare în fiecare JOI.

Inserțiuni:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La inserate ce se dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele, să plătesc înainte.

== Manuscrisurile nu să dau înapoi. ==

...Să se desfășoare

și Excelența Sa dl Ministru, în sunetele dulci ale limbii românești...

Ministrul de culte (peste biserici și școale) Jankovich, a fost, precum am spus, săptămîna trecută la Sibiu și apoi la Blaj, în cercetarea școalelor și făcînd cu o cale vizită și Capilor celor două biserici românești.

Deși se spune că călătoria ministrului n'a avut scop politic, totuși Ministrul a făcut fără îndoială politică, doar că mai mult tăcînd, decît grînd. Nu putea el spune multe, căci prea erau ochii lumii întregi așintiți asupra lui și prea i-se prindea fiecare cuvînt. Dar faptul că a mers la cei doi capi ai bisericilor române, așa ca din senin, făcîndu-le vizită, lăsîndu-se ospătat la mesele lor, în mijlocul sfinților lor, — oare nu e un lucru mai grăitor decît multe vorbiri sucite și răsucite? O, da, spune mult această vizită! Că de era din întîmplare, el vizita de pildă numai Sibiuul ori numai Blajul, — dar cînd pe amîndouă Metropoliile le vizitează de odată, asta înseamnă negreșit ceva! Înseamnă, că guvernul din Pesta are lipsă arzătoare de Români, ar vrea să prindă vorbă cu ei, dar se sfiește a spune verde ce vrea și nu știe unde să înceapă, — căci el e deprins a porunci numai acestor Români, a striga pe ei, a izbi în ei, — și acum îi e așa de greu a veni și a le zice: „Aș sta, măi Românilor, azi mai omește cu voi de vorbă, haid să vedem nu ne-am putea înțelege cumva”?...

Ai sta în gît vorba asta, nu o poate scoate. Ci își trimite încă așa un sol, să dea o railă pe la cîțiva capi ai Românilor, dar să treacă oarecum mut pe la ei, ca lumea să se deprindă deocamdată numai cu a vedea pe un ministru ungar printre Români... Să nu-și spună ce gîndește.

De aceea spun toți, că Ministrul Jankovici, nici în Sibiu, nici în Blaj, n'a vorbit nimic de politică.

„Untrea” din Blaj însă, scrie, că la prinzul dat de Esc. Sa Metropolitul Mihail, la salutul ce i-s'a adus, ministrul maghiar a răspuns, zicînd printre altele: „Mi-am pus de gînd, să slujesc cul-

tura cu toate puterile mele, fără deosebire de confesiune și de naționalitate!”

Ceea ce ar însemna, că năzuințele culturale, vor fi spriginite de ministru, ori-unde le va vedea făcîndu-se, fără a se uita că cine le face! Bine-ar fi de-ar fi așa. Și dacă vizita ministrului se însemne începutul acestei nouă și nule a guvernului dela Pesta. Noi de-ocamdată nu credem în aceste făgăduințe ale ministrului, deși le-a făcut la loc și în chip așa sărbătorec.

Și salutul zis ministrului, și răspunsul lui, s'au rostit, firește, ungurește. Ca să-l priceapă și cel salutat, ministrul.

S'a ridicat însă apoi întîiul sfințic al Excelenței Sale Metropolitului dela Blaj, Preacinstiul Preposit Capitular Ioan Micu Moldovanu, și a rostit și dsa o vorbire, tot ministrului adresată, dar zisă românește, — „pentru ca, cum a spus preacinstiul „Moldovanu” — și Excelența Sa domnul ministru, să aibă privilegiu a se desfășura în sunetele dulci ale limbii noastre românești”...

Ce frumoase sunt cuvintele vrednicului Preposit și ce adînc înțelesul lor! Ele sunt glasul bărbatului cu inimă mare românească, și cu un înțeles cu mult mai mare decît cel spus! Ele mai înseamnă și atîta: „...Și ca Excelența Ta să simți că aici ești pe pămînt românesc, în oraș românesc și în casă românească, unde mai mult decît ori-care limbă, drept are să răsune dulcea limbă românească!

Acest lucru trebuie să se dea tuturor bărbaiilor politici maghiari a-l înțelege, a învăța să-l respecte, ori-unde se învîrt ei printre Români, — fie ei miniștri, fie fișpani sau alți încredințați și deregători ai lor!

Și a mai zis inimosul bătrîn: „Luptele politice de 50 de ani ne-au oșelit. Până mai ieri ne luptam contra slăpînirii unei caste (a neșugului cocoșat peste țărîime); azi glasuri nouă vor să facă slăpînitor un neam, peste alte

neamuri! Și împotriva acestei năzuințe, vom lupta cu toată tăria sufletului nostru!”

Să trăiască Prepositul Moldovan care a rostit bărbătescul cuvînt!

Iarăși s'a fript

politica Austro-Maghiară!

— Unde dai și unde creapă! —

Cînd vorbim azi de politica mare a Impărăției austro-ungare, nu mai putem înțelege politica Impărăției făcută de Nemți, cari tot mai sunt uneori cu socoteală, cu capu 'ntre urechi, tot te mai poți înțelege cu ei cîte-odată, — ci azi trebuie să înțelegem politica împărăției condusă de Unguri, căci — mulțumită bătrînului nostru Impărat, care vrea să aibă „pace” și iar „pace”, și decît să se tot hărțue cu Ungurii, mai bine lasă după ei, — așa împărăția a încăput cam pe mîinile ungurești! Berchtold e doar cetățean ungar și are sfințici în jurul său unguri foarte focosi, și le-a făcut acestora loc și prin slujbele înalte de ambasadori prin cele state streine.

Așa fiind, putem zice că politica din afară a Impărăției, s'a unghurizat și ea de-abinele. Iar că politiciii unguri pe ce căi, — mai drept zis spre ce ripe, — o duc, asta ni-o arată așa de viu anul de față. Doar plan unguresc fû acela, de a nu sprigini prea-prea pe România, în cererile ei față de Bulgaria, ci a sprigini Bulgaria, ca se ajungă a fi mai mare și mai tare decît România, ca apoi ea să fie un clește austro-maghiar în coastele României și a Sîrbiei!

Ce ajunseră cu asta, văzurăm: România, care a stat alipită de Austro-ungaria 40 de ani, îi întoarse spatele; Bulgaria se dete peste cap în o zi, și toate ieșiră pe dos cîte le doriră Austro-maghiarii.

Dar și după-ce Bulgaria stătea întinsă la pămînt și ruptă de vecinii sei, Austria, și mai ales Ungaria, se alipi și se alipește și mai tare de „draga” și scumpa sa. Și acum o giugulesc, o încuragază, îi deteră și 30 milioane împrumut grabnic și în tot chipul îi umblă în rînd, ca, după-ce se va întrîma, să-i stee toluși în slujbă, cu colții în coastele României și Sîrbiei, de care mai ales acum are Austro-Ungaria mari răcori.

Și acum vine răspunsul Bulga-

riei, — de să te strici de ris, de rodul ce-l ajunseră giugielile ungurești pe lîngă Bulgaria.

Ziarele bulgare au început a scrie despre noua lor prelinie cu Austro-Maghiarii noștri, și iaca ce zic:

Ziarul „Dnevnic” dă sfaturi foarte calde Austriei și Ungariei, arătînd cum vād ei, Bulgarii, că va fi bine să se facă politica acestor state, dacă e să le fie de folos și loruși, și și ei Bulgariei. „Dnevnic” pune tare la inimă, mai ales bărbaiilor politici unguri, să facă ce pot ca să mulțumească cererile Românilor din țara lor, pînă este încă timp, — căci altfel prea în curînd se va da privilegiu la spargerea acestei bube a Ungariei, și prea curînd să poate ajunge, să se poată spune că Transilvania numai a făcut parte din Austro-ungaria!...

A naibii Bulgaria, chocheta tineră de peste Dunăre, cum își rîde de bătrînul Imperiu ce-i dă fircoale...

Un alt ziar bulgar „Utro”, să alătură la părerile lui „Dnevnic” și spune, cu mtră foarte serioasă, că ei, Bulgarii, privind lucrurile din depărtare, așa vād, că dacă Ungaria nu se grăbește să îplinească cerințele Românilor de aici, să joacă cu focul de a grăbi spargerea Impărăției, — ceea-ce ar ajuta mult la mărirea României, — spre paguba și primejdia Bulgariei!

„România, zice gazeta bulgară, tînde să ajungă atototărîtoare în Balcani, și trecînd azi la o politică alipită Rusiei, va ajunge în curînd a-și alipi Ardealul, dacă cei din Viena nu vor lua măsuri de prevenire a primejdiei.

Iar a treia foaie fruntașă bulgară, „Vecerna Posta”, spune că România ajungînd odată stăpînă pe Ardeal și Bucovina (lucru ce ei, Bulgarii, se vede că îl vād foarte apropiat), va fi de aci încolo o primejdie mare și statornică pentru Bulgaria, căci România are de gînd să reinvie Marea Impărăție Romană din Răsărit, (apusă cu venirea Turcilor, și avînd, dară, a învia iară, acum după apunerea Turciei).

Iar Rusia, zice gazeta bulgară, voește ca noua sa soață să se rîdice la rang de mare putere aci în Răsăritul Europei, ca apoi, împreună, cu ajutorul României-mari,

să pună mâna pe Constantinopol, — prefăcînd Marea-Neagră, Bosforul și Dardanelele, într'o proprietate „Româno-Rusă“.

Iar ca Rusia să nu poată ajunge cu una cu două la acest lucru mare, în umbra căruia Bulgaria abia s'ar mai vedea, — soții Bulgari dau sfat Ungurilor... să împace naibii și cit mai iute pe Români, ca să n'aibă România cuvînt a se ridica într'o zi, cu Rusia și cu Sirbia, contra Austro-Ungariei!..

E de tot hazul răsunețul ce vine din Bulgaria la politica „mare“ austro-ungurească. Politicii din Pesta au rămas cu gura căscată, ca și cînd i-ai fi stropit cu un duș de apă înghețată de rece. Și încep deja să strănute de noua „prelinie“, pentru care afită să bătura și afită primejdură din vechile lor bune legături.

Un glas nemțesc din Viena.

E interesant că azi foarte multă lume ține a vedea lucrurile în același fel ca zierele Bulgare. Chiar foi din Viena. De pildă „Deutsches Österreich“ aduce de curînd un articol scris de chiar directorul seu, în care între altele zice, că armata Austroungară, are lipsă de însemnate prefaceri, dacă e ca în zilele grele ce o vor aștepta, să poată sta cu nădejde la locul ei. Iar pentru a aduce armata în această stare mult dorită, — ziarul german cere: să se dea neatîrnare neamurilor nemaghiare din Ungaria!.. Că dacă am ajuns, zice, că azi nu mai putem răzima pe România, lucrul se mai poate direge numai prin o schimbare a ținutei Maghiarilor față de neamurilor nemaghiare din țară!

„După întimplările din Balcani, poporul român a ajuns a-și înțelege însemnătatea, — și dorința lui de a stăpîni Ardealul, să face cu alt mai viu, cu cit Români din Ardeal sunt mai chinuiți! Politica maghiară a reușit să facă din Români ardeleni niște iredențiști, (doritori de alipire la altă țară). Chiar cercurile oficiale române, încep a vorbi mai de față de acest lucru. Tache Ionescu cînd fû în Viena, spunea că norii dintre Austria și România vin din starea Românilor din Ungaria!

„Dacă să mai poate mintui ceva, trebuie să o facem cit mai repede, schimbînd politica maghiară față de naționalității! — Și atunci, prin mijlocirea Germaniei, poate să mai putem cîștiga România și pe cele 4 milioane de Români. Dacă nu, România va păși nealîrnător în caz de războiu. Și să poate prevedea, că în urma politicii nebune maghiare, Austria, în caz de războiu cu Rusia, să ceară ea însăși, ca armata română să cuprindă Ardealul!“

Și alte gazete nemțesti din Austria și din Germania, conglăsuiesc a spune, că politica dela Pesta față

cu Români, primejduiește viitorul însăși Impărăției.

De aceea poate fi dădejde, că Ungurii noștri vor fi siliți a-și schimba ținuta față de noi. Dar pîn'atunci noi să stăm la locul nostru! Să ne cerem și noi cu toată țaria și la toate privilegiile, dreptul nostru! Să fim mai neînduplecați și mai dirji Români ca ori-cînd!

Unele-altele.

P. Sf. Sa Episcopul Hosszu dela Gherla, și-a sărbăt în toamna asta iubileul de 25 ani de preoție. L'a sărbăt însă în cerc restrîns, fără mult zgomot și alaiu, — doar celor mai apropiați ai Sfinției Sale le-a fost dat a-l felicita și a-i dori încă mulți ani fericiți. Pr. Sf. Sa a ținut a-și arăta bucuria pentru ajungerea acestui an de iubileu preoțesc și mulțumita cătră Dzeu și cătră biserica sa națională românească, făcînd o Fundațiune de 32.000 cor. pentru scopuri naționale românești.

Ajute-i Dzeu a săvîrși încă astfel de fapte frumoase, chiar mai mari, cari să-l lase numele stimat și iubit de tot neamul seu.

Vizită de Regi între sine.

— Regele și Regina Greciei, la Sinaia, —

Să scrie din București, că părăchea Regală grecească are de gînd să facă o vizită părăchii Regale române la Sinaia încă în toamna asta.

Regele Constantin dorește a vizita pe Regele Carol pentru a-i mulțumi de sprijinul bun ce a dat năzuințelor Greciei prin încheierea păcii dela București așa cum s'a încheiat. Numai nainte el a fost la Berlin de a mulțumit și cumnatului seu Impăratului Germaniei pentru același lucru. Acum ține că e dator a veni la Regele român, — pe care vrea să-l poștească cu o cale, a merge în Grecia la vestitele „Jocuri Olimpice“ ce să vor ținea în primăvară, cînd cu o cale să va încorona și el, noul Rege Constantin. Peste tot Regele Constantin dorește să întărească cit mai mult legăturile de bună prelinie cu Curtea română.

La alt loc arătăm, că ministrul român de externe Tache Ionescu a plecat în Grecia, în treburi de stat. Să vede că anume pentru a pregăti lucrurile pentru aceste vizite între cele două curți, — și celelalte lucruri ce să ascund în umbra acestor vizite.

Un dar „Vlaicu“, armatei.

Di Dumitru Ionescu, mare proprietar în Brăila, fost primar al acestui oraș, proprietarul teatrului Regal din loc, — în iubirea sa pentru perdutul Aurel Vlaicu, a lăsat la arsenalul din București să se facă pe cheltuiala lui o mașină de zburat „Vlaicu“ pe care el o dă-

ruiește armatei, — ca cu alt mai curînd să vadă înzestrată armata română cu mașini de aceste românești de zburat, cari să înlocuiescă într'o zi cu totul mașinile streine.

De altfel armata va folosi de aci încolo mai multe astfel de mașini, căci Vlaicu avea în hangarul seu trei aproape gata, — pe acelea statul le-a preluat dela familie și le va folosi pentru armată. A și numit pe unul din ofițerii zburători, care are să folosească de aci încolo mașină „Vlaicu“.

P. Sf. Sa Episcopul Cristea al Caransebeșului, a rostit din privilegiul începerii noului an școlar în seminarul din Caransebeș, o foarte cuminte vorbire, prin care leagă de sufletele tinerilor veniți la studiu, să se pătrundă de ideal, de iubirea mare altruistă, și de credință neclintită, cu cari înzestrați, să urmeze la muncă stăruitoare, durată cu răbdare, — căci numai așa să pot atinge țintele înalte ale vieții peste tot, și ale păstoririi, preoțești și învățătoarești, în deosebi.

„Foaia Dieces.“ care aduce vorbirea, scoate la iveală, că și numărul elevilor la teologie, ca și la pedagogie, au sporit în anul de față, venînd la teologie ca elevi noi 19 inși, iar la pedagogie 16, — pe cînd în alți ani veneau mult mai puțini, îngrijitor de puțini.

„Jos Austria perfidă!“

Acest strigăt ci-că s'a auzit la marile demonstrații din București în ajunul mobilizării armatei române. România nu căpătase, din sfatul puterilor la Petersburg, decît orașul Silistra, gol, nap, dela Bulgaria, căci „soața“ ei Austria, spri-ginea pe sub mână pe contrar ei, pe Bulgaria. De aceea strigară la București: „Jos Austria perfidă (necredincioasă)!“

Acest titlu l'a dat Di Dr. Alex. Vajda unui mare articol scris în ziarul „Österreichische Rundschau“ din Viena, vorbind despre acest strigăt și înțelesul ce el îl putea avea. Di Vajda zice că acest „Jos!“ nu a sunat în faptă Austriei în sași, ci Ungariei, căci politici Unguri au grămădit și grămădesc în sufletele românești de pretulindeni nemulțumirea cea mare, prin politica lor față de cele 3 și jum. milioane Români din Ungaria!

Și di Dr. Vajda ajunge la încheierea, că astfel de strigăte pot fi încungjurate în viitor prin un singur mijloc: Austria nu să fie pusă jos de contrarii ei, ci Austria să se renască! Înțelege: să se prefacă de nou, așezîndu-și, ființa întregă pe alte temeluri mai tari ca cele pe cari azi stă (ca cloar 'n par), și anume: să se întocmească așa, ca aci fiecare popor să fie mulțumit, fiecare să se simță liber și bine, — așa cum azi să simte numai poporul maghiar și cel german, — și după o astfel

de renaștere, și noi Români am ținea la o Austrie renăscută, avînd ca aliată a sa la Răsărit România de azi, — mai mult decît doară la o Românie mărită, dar în același timp ajunsă oarecum jucărie în mâna puternicei sale vecine dela Miază-Noapte, a Rusiei.

N'ar fi rău cum zice di Vajda. Dar cine-l ascultă să facă schimbările acestea în bina pe sama poarelor nemaghiare din Ungaria? O, aci vorba bună, puțin ajută!

Fundațiunea ziaristilor.

Fondul ziaristilor ddla noi, după darea de seamă a epitropiei chivernisitoare, a crescut mai nou, în lunile Maiu și Iunie, cu încă 14.667 cor. 60 fil., din cari mai mult a venit dela di Antoniu Mocioni de Foen, care a dat 10.000 cor. cari să vor și administra ca fond osebit în Fundațiune. De tot în acest an s'au strîns pînă la 1 Iulie, aproape 24.000 cor. Și azi Fundațiunea e de 64.339 cor. 04 fil. — așadar a ajuns minimul cerut de Statute (50.000), dela care Fundațiunea va putea începe a împărtași pe unii ziaristi de ajutoare, în scop de studiu.

E o frumoasă creștere care face cinste dăruitorilor și celor ce stăruiesc să se facă daruri în folosul ei.

Sașilor le place în România.

Preotul săsesc Honigberger din București, a publicat de curînd date asupra Sașilor trăitori în România, și iaca ce spune: În 1912 au trăit în București 5000 de Sași ardeleni!

În 1786, de pe cînd a aflat din-sul cele dintii urme de documente asupra așezării Sașilor prin Țară, abia erau prin București 200 Sași. În 1820 abia vre-o 400, în 1850 sunt 1000, în 1870: 2000, în 1890: 3000 și în 1910 deja 5000!

Cum se vede, hulita de Țară Românească, pe care gazetele săsești o luară și în vara asta tare în deșert, — place Sașilor Ardeleni, încît, uite, așa hulită cum e de matadorii sași, totuși oamenii lor în loc să se mai întoarcă, să tot duc și să tot înmulțesc în București, și, de sigur, și prin alte orașe și părți ale țării.

Italianii le arată dragostea...

Joi spre Vineri în săptămîna trecută, o bombă de dinamită era să trimiță în văzduh palatul unguresc al guvernatorului din Fiume. Fiume e altfel oraș italian, căzut sub stăpînirea Ungariei, dar în care Italianii sunt cu totul la putere. Politica maghiară înse îi bizăe și pe ei de o vreme încoace, vrînd să-l îndoape pe Italianii cu cultură maghiară, cînd ei, Italianii, au o cultură cu sute de ani mai veche și mai puternică decît cea maghiară.

Vorbînd despre această întâmplare, gazetele maghiare din Pesta țin a vedea în această punere de dinamită, darea pe față a simțămîntelor ce le păstrează Ita-

nenii față de Unguri, pentru cuvântul că în în stăpînirea lor acest frumos oraș italian și încearcă a-i spăla pecetea italiană și a o înlocui cu cea maghiară!..

„In zadar!, oftează patrioticul B. H. — Aici lucrează un simțămînt de neam, neîngăduitor, hotărît și neîndurat, în contra noastră, simțămînt gata de crimă, de aruncare de bombă, dacă nu îngăduim, dacă nu ne plecăm, dacă nu recunoaștem înțietatea italiană pe toată linia în singurul nostru oraș cu port de mare“..

Și așa mai departe. Să țingue rău gazetele patriotice, că iaca și Italianii, cu cari altfel țara să află în „alianță“ (însoțire) de arme, — le arată Ungurilor bomba, dacă să ating de naționalitatea lor în orașul acesta cu mulți Italiani.

Da. Căci Italianul e sînge ferbinte; nu să știe lăsa calcat pe cap, mai curînd își varsă și pe al țau, în lupta pentru dreptul neamului seu nobil.

E stranie povestea din Fiume, care ar trebui să aducă în urmă în fire pe politici maghiari, să vadă că nu merg spre bine, cu politica lor siluitoare față de neamurile nemaghiare.

Dar nu-i nădejde. Sunt orbiți cu totul!

Gimnaziul din Năsăud

a împlinit la 4 Octobrie n. 50 de ani dela întemeierea sa. E gimnaziu ridicat pe fundamentul de sudori și sînge a bravului popor român năsăudean de graniță, apărător de hotare, care avea a sta așazicînd tot sub arme și a-și pune cel dinții peptul în calea năvălelor dușmane din afară! Multe minuni de vitejie au făcut acești grănițeri romîni, încît uimiseră pe Impărații Austriei, pe cari îi apărau. Rămîne de vecinică pomenire fapta regimentului, care în o luptă cu temutul Napoleon, a ținut trei zile pe loc armatele acestuia de nu s'au putut apropia de un pod, la Arda Veneției, pe care aveau să-l treacă — până ce, în acest timp, au sosit armatele împărătești austriece, și trecură podul și fură mintuite! Pe steagurile acestui regiment a pus Impăratul pantlică și medalie de vitejie, scriînd pe pantlică: „Pentru neclintita statornicie în credința jurată“!.. Și le-a dat averi, ca răsplată. Iar ei au dăruit averile căpătate drept fond pentru înălțarea de școale, de focare de cultură, de învățătură. Din acele daruri ale vitejilor să făcu gimnaziul dela Năsăud.

Dar azi credinciosul popor nu să mai bucură deplin nici de acest bun al său, căci guvernele maștere își viră mereu coada în chiverniștea averilor și a școlilor și să apropie de ele paș de paș cu gîndul de a le maghiariza!.. Că zice că ce e grănițeresc, e comunal și așa sub puterea statului... Și de aceea azi, cînd capii acestor școli sârbează jubileul de

50 de ani, un ochiu le ride, altul le plînge. Le ride ochiul care, privind în trecutul, vede că aceste înalte așezăminte de cultură, ce răsplată vrednică a unor părinți și moși viteji este, dar celalalt le plînge cînd vād cît de tulburată este bucuria nepoșilor acelor moșici viteji, în jurul acestor școli, prin amestecul îmbulzitor și siluitor al puterii stăpînirilor vrășmașe dela Pesta!..

Răvarsă, doamne, zorii unui viitor mai fericit asupra acestor așezăminte culturale românești!

Ceea ce și nădăjduim dela Dumnezeu!

Cînd peste alți 50 de ani, ba peste 25 chiar, vor sârba încă un iubilium, să-l sârbeze înolînd în mulțumire și fericire, și nici un ochiu să nu le mai plîngă, ci sufletul să le salte în pept de bucuria fericirii acelor vremuri!..

Așa să fie!

Necazul țării, binele Vienei și a Pestei.

Pe cînd toate orașele din țară, ba însași țara, să plînge că anul acesta rău le-a secat toate puterile, le-a sleit venitele, pe atunci orașele — capitale, arată că lor le-a mers mai bine ca ori-cînd!

Oficiul de dare al Budapestei a arătat că în August a anului de față, au curs în cassa orașului, cu 2 milioane și 700 de mii de coroane (aproape 3 milioane) mai mult decît în luna August a anului trecut!

Iar Viena a arătat, că ea în jumătatea dinții a acestui an a avut cîștig din dările orașului, cu 18 milioane mai mult decît luase în budget! Să înecă în bine, cum s'ar zice!

De ce? Pentru că mișcările de războiu, mobilizările, au făcut să se adune spre orașele inimi a țării, zeci și sute de mii de oameni, mai mult ca altă-dată, — și toți aceștia au dus cu sine pungulițele cît au putut pline și le-au golit, în jalea și necazul lor, prin acele orașe pe cîte toate. Așa s'a mîncat mult mai mult, au trecut toate lucrurile de conzum mai tare, — și după acelea orașul are venit precum trec. Așa se face, că aceste orașe mari, în loc de an rău, au avut încă chiar în vremea asta an mai bun ca altă-dată!..

Orașele. s'ar trage spre sat...

E un lucru foarte grăitor pentru viața de sărăcie-lucie ce o duc „orașele“ în țara noastră ungurească, fiind silite a juca pe doamnele în vreme ce în pungă le joacă sărăcia roata-șiganului. Ca „orașe“, trebuie să albă deregătorii multe și încurcate și scumpe, pe cînd ca comună mare are un notar ori doi vicenotari, cîștiga scriitorii și un primar și s'a cam gătat. De aceea în timpul din urmă mai multe orașe din țară au înaintat ministerului cererea, de a le lăsa să se prefacă și ele în „co-

mune mari“, că nu mai pot purta cheltuelile cu lucrul de oraș. — Mai nou orașul Turkeve a trimis o deputație de 10 inși la ministru să-l roage să lapede toatele domnești de oraș și să iee gluge mai sătenească dar mai sănătoasă de „comună mare“.

Și — ministrul nu să învoeste la asta; căci zice că asta ar fi o pierdere pentru maghiarism!.. N'ar mai avea loc de căpătuală atîța scăpătași de-ai nemeșilor leneși. Da așa prin cele cancelării de „orașe“ se înfundă și o duc bine... Apoi că cetățenii cum îi pot ținea în spate, — treaba lor. Bine că-i merge bine „maghiarizmul“..

Cu alîta i-a mîngăiat, că va face în curînd o lege nouă pentru regularea orașelor și în acea lege, va prescrie pentru orașele sub 15.000 locuitori, alt fel de conducere, alt soi de slujbași, ca să fie mai spre ușurarea orașelor acestora.

Un împrumut român

în jurul căruia să bat bancherii nemți și francezi ca să-l dea ei.

— Ce spune de el o foaie din Pesta. —

România a făcut cunoscut, că dorește un împrumut de 800 milioane, pentru întreprinderile nouă de care are trebuință în legătură cu noul hotar luat dela Bulgari: Vrea să zidească acolo căi ferate (că Bulgarii n'au zidit nimic, e țara numai cu drumuri de cară, prăfoasă și grele), și are lipsă de lărgirea porturilor dela Constanța, Mangalia și Balic, și vr'o două poduri nouă peste Dunăre, apoi corăbii nouă de războiu și de negoț, — lucruri cari o vor ridica și mai mult în putere și în vază.

Din cele 800 mil. trei sute de milioane le ia din piața proprie, din Țară, că azi au și băncile și bancherii din România putere a da statului lor împrumuturi așa de mari, — iar 500 de milioane le va lua de pe piețele de bani ale altor țări.

Azi cînd Bulgaria, vecina României, nu poate căpăta un împrumut de 50 milioane, ba cînd Ungaria, cea de 3 ori cît România, umblă aproape tirindu-se naintea băncilor și bancherilor din străinătate, după un împrumut, și nu-l capătă, — Băncile Francei s'au imbiat îndată a da României cele 500 milioane, încă cu interese foarte ușoare precum sunt de scumpi azi banii, anume cu 4 $\frac{1}{2}$ %. Dar n'a ajuns România a ridica banii din Franța și băncile Germane s'au imbiat a-i da 300 din cele 500 de milioane, și mai ieftin ca Francezii, numai să le iee dela ei, nu dela Francezii!

Vorbînd despre această îmbulzire a Nemșilor pe lîngă România, „Budapesti Hirlop“ de ieri (Mercuri, 8 Oct.), scrie printre altele:

Zilele astea să spunea ca lucru sigur, că împrumutul de 500 milioane a României, e încheiat la Paris. Știrea nu parea nefirească, căci întreita înțelegere (Franța și soațele sale) vor să tragă pe România pe partea lor. Dar împrumutul dat de Francezi, strică mult preteniei germano-române, și planurile politice ce le are Germania în Balcani. De aceea Germania, încordîndu-și toate puterile, face ea rînd de 300 milioane, ca să-și țină prin asta legături și înțiriri asupra României. Și, deși nici ea, Germania, n'are pentru sine bani destui, totuși a imbiat României banii mai ieftin decît Francezii, — căci pretinția României îi e mai scumpă decît toți banii!

„Starea asta vrednică de pizmuit a României, ne atinge și pe noi (pe Unguri), căci și noi, în cîștigarea împrumuturilor ce ne trebuiesc, suntem îndrumași spre Germania“..

Și Ungurilor „nu li-se mai ajung“, — așa li-se spune, dar de fapt nu li-se prea dau, căci viitorul politic nu e prea zimbitor pentru ei!

România trăiește zile foarte însemnate, și îmbulzirile statelor mari în jurul ei, arată ce viitor frumos prevăd acelea că va avea această Țară, — de aceea fiecare ține s'o aibă alături de sine.

A fi azi Român, e mîndrie!

Războiul

între Albanezi și Sirbi, e în sfîngere, sfîrșindu-se cu înfrîngerea de tot a Albanezilor. S'au dat lupte crîncene între oștile sirbe și gloatele albaneze, pe alocurea ținînd luptele și două-trei zile. Albanezii au pierdut mulți oameni, fiind cu totul alungași de pe hotarele sirbești.

— Dar e încă sămînță de pricină între Grecia și Turcia, care nu să pot împărși pe ostrovurile din Marea-Egeică. Foile din România țin a ști, că încordarea între cele două state e așa de mare, încît abia de să va putea încunjura un nou războiu. Grecia și-a și mobilizat aproape toată armata și și-a mutat statul major conducător, sfatul de războiu, la Cavalla, adecă cît mai aproape de hotarele turcești!

Guvernul turc zice că el nu vrea războiu, dar armata face de capul ei! Așa a zis și cînd a plecat asupra Adrianopolului, până s'a băgat în el, — și acolo rămase!

E teamă că se apucă să zmulgă și dela Grecia cîteva inzule, — și atunci focul e iară gata.

COVOCARE

„Societatea de cîntări“ din Banloc își va ținea „Adunarea generală“ ordinară în 6/19 Octomvrie a. c. la 2 oare p. m. în sala școlii cu următoarele obiecte:

1) Darea de samă și obsolvarea vechiului comitet.

2) Alegerea noului comitet.

Banloc, la 22 Sept. v. 1913.

Fillip Pop, pres.

Lupta la comitat!

— In fața alegerilor. —

In comit. Aradului

e pusă ziua de alegere de membri la Congregația comitatului, pe 21. Octobrie n.

Ziarul „Românul“ publică în fruntea numărului său din 7 Oct. un călduros cuvânt de chemare al comitetului conducător al treburilor românești din acel comitat, prin care roagă pe tot alegătorul român, a fi în acea zi la postul seu, mergând de cu vreme la locul de alegere de care se ține, și implinindu-și acolo cu credință datorința de alegător, luptând din răputeri ca să iasă aleși candidații partidului românesc comitatens. Comitatul e împărțit în 32 cercuri de alegere pentru mica dietă a Comitatului. Anume la: Pecica, Semlac, Curțici, Soboteli, Bîrzava, Ghioroc, Radna, Totvărădia, Săvirșin, Petriș, Șiria, Tăuți, Pîncota, Drauși, Agriș, Tirnova, Comlăuș, Varșand, Sînmarton, Otlaca, Chișineu, Cînteiu, Zarand, Cermeiu, Socodor, Boroșineu, Buteni, Boroșebiș, Iosășel, Halmagiu și Ciuciu.

In aceste locuri se vor aduna alegătorii din comunele ce să țin de aceste 32 cercuri.

Alegătorii români din cercurile în cari ei sunt în majoritate (ei sunt mai mulți), și în cele mai multe Români sunt mai mulți!, — să nu pregete a merge pe acea zi la locul de alegere și acolo a sprigini lista românească!

Că nu e lucru mic și neînsemnat această alegere! Doar acești aleși sunt deputații locali pentru sfatul comitatului, care are putere a aduce legi și a pune dări pe comitat! Nu ne poate fi dar tot una, că cine are scaun în sfatul comitatului, un Român ori un străin. Căci dările ce le pune această dietă a comitatului Aradan, privește doar mai ales pe Români, căci ei formează grosul locuitorilor din comitat!

Și trimișii Români din acest comitat de multe ori s'au arătat așa de bărbași și de vrednici, încît nu odată au împedecat pe Unguri în punerea de aruncuri nouă, de dări nouă, pe comitat! Poporul român drept aceea, pielea proprie și-o scutește de va alege numai Români de cei mai buni și va trimite în sfatul Comitatului. Căci aceia, pe lingă că i-or apăra acolo drepturile lui naționale și de limbă, — il vor scuti și de sarcini nouă, pe cari conducătorii streini le aruncă fără nici o milă pe spatele poporului.

Ascultați, Români, de conducătorii vostri buni, și-i urmați cu credință! Pe lingă, pe slugarnici, pe cei ce să dau în coate cu streinii, înindu-se de pulpanelor notarășilor și fibraelor, — respingeli-i dela voi!

Aceleași sfaturi fie date și pentru Români din celelalte comitate!

Căci în toate să fac alegerile pentru congregație acum în toamna, în lunile Octobrie și Novembre, — după cum hotărâse cei dela conducerea comitatelor.

Infrățirea popoarelor de Gintă Latină.

Am scris încă în coloanele acestei foi, că un vis din cele mai frumoase pentru viitor, ar fi, să ajungem a vedea *popoarele de gintă latină* (Francezii, Italianii, Spaniolii, Români și Portughezii) prinse mână în mână, într'o alianță, însoțire strînsă, care să ridice vaza și puterea acestei ginte în fața celorlalte două ginte, slavă și germană, ce își stau azi față în față în Europa.

Așa cum e azi, — dar mai ales cum era până ca ieri, nu era bine. Franca era și e pe partea Rusiei, a gintii slave, Italia pe partea Germaniei, România tot aci, iar Spania sta de-o parte, fără a se alipi nici la unii, nici la alții. Pe cînd de s'ar uni ele aceste popoare latine între sine, apoi dintre celelalte două ginte, slavă și germană, hotărît aceea e hotărîtoare și poruncitoare pe soarta Europei, pe care o va sprigini ginta latină!

Avem bucuria a putea vesti, că și acest vis al nostru, îl vedem pe calea întrupării, mai repede decît nădăjduiam. Ajută Doamne!

Intradevăr, în vara trecută începură a se ivi și acum se repețesc tot mai stăruitor știrile, că Spania nu va mai sta de-o parte, ci să va alipi la sora ei Franca, cu care dorește a merge în viitor pe o mână! Căci vede că Franca stă în fruntea popoarelor prin strălucirea munții sale, prin știința și arta ei, și prin bogăția ei! Și ai ajutor mare în ea!

Un ministru spaniol a spus-o zilele astea, că da, guvernul din Madrid, are gata planul de a încheia o alianță (tovărășie de arme) cu Franca. Insuși Regele Alfons al Spaniei, e părțitor călduros al acestui plan.

Și tocmai în zilele acestea, înfiul ministru francez, Poincaré, să află la Madrid, în treburi de stat, — și el a fost salutat acolo ca solul viitoare infrățiri a celor două națiuni latine!

Adauga la asta, că tot în vara ce trecu, să deslipi de-a binele și România de către Austria și soașa sa, care nu-i dele în clasurile grele ajutor, ci chiar contrarei sale, — și iaca vedem deja trei puteri latine în aceeași tovarășie: Franca, Spania, România, apropiate de grupa slavă. Singură Italia mai e pe lingă grupa germană. Dar și ea mai mult cu numele.

Adunarea aceasta a popoarelor de viță latină la un loc, e un semn din cele mai îmbucurătoare pentru viitorul acestei ginte. Ea va trage tot mai mult în cumpăna Europei, și politica pe care ea, ginta

latină, o va sprigini și o va cere va duce la întrupare cu siguranță!

Porumbeii de „pace“ alui Tisza.

— Două osindiri politice nouă —

Săptămîna trecută judecătorile maghiare și-au arătat patriotismul în două zile una după alta, croind două pedepse răsunătoare asupra alor doi Români, cari s'au scăpat să scrie prea după glasul inimii lor în ziarul național dela Arad.

Vineri în 3 Oct. tribunalul din Oradea Mare, ca curte cu jurași, a declarat vinovat de așijare contra melușeilor de Maghiari, pe redactorul „Românului“ din Arad, dl *Atanasie Hălmăgean*, pentru articolul „*Vim vi repellere licet*“ publicat în numărul dela 24 Iulie anul trecut al numitei foi, — și pe temeiul judecății jurașilor, tribunalul a croit redactorului român o pedeapsă de 3 luni de zile arest de stat și 300 cor. în bani.

Iar ca mâne-zi, în neintea aceluiaș tribunal stătea, tras la răspundere, un învățător român, om foarte pacinic și cinstit, dl *Dariu Pop* dela Băsești, pentru un articol scris altfel cu multă cruțare, în No. 133. al „Românului“ de anul trecut.

Dl *Dariu Pop* — aflat de jurași, firește, „vinovat“, tribunalul i-a croit 4 luni de stat și 400 cor în bani.

De mai avea unu mănă, acela căpăta 5 luni ori și mai mult, precum să vede că creștea furia jurașilor zi de zi față de acești primejdioși încercători de-a răsturna patria...

Porumbeii de „pace“ trimiși de stăpînirea lui Tisza, cel care zice că el vrea, și va și face „pace“ cu Români!

Din România.

Tache Ionescu, la Atena.

Să știe că ministru român de externe, numai acum a sosit acasă din călătoria sa în Italia, unde de sigur a avut chemare politică de împlinit. Și deja vine știrea că același ministru, Tache Ionescu, pleacă la Atena, capitala Greciei, unde e invitat de dl Veniselos, înfiul ministru grec, ca să cerceteze înima regalului grec mărit.

E vădit că două lucruri mari are de pregătit ministru român: însoțirea strînsă între România cu Grecia (și, bine înțeles cu Sîrbia) pentru a păstra starea cea nouă a împărțirii Balcanilor, și a doua: pregătirea lucrurilor pentru căsătorie ce se plănuește între moștenitorul de tron al Greciei cu Prințesa română Elisabeta, fiica mai mare a Moștenitorului Tronului român. Tot lucruri foarte însemnate pentru viitorul românesc.

„Asociațiunea“ pentru Vlaicu.

„Asociațiunea“ ia în mână lucrul pentru ridicarea unui monument lui Aurel Vlaicu, — și spune dintru început că locul lui este: la Orăștie!

In 4 Octobrie comitetul conducător (central) al „Asociațiunii“ a luat o vrednică hotărîre: să dea din partea sa o nouă chemare către întreagă obștea românească, pofîndu-o a contribui (a dăru) pentru Monumentul lui Aurel Vlaicu. Roagă pe toți cîți au făcut începuturi de adunare de bani în acest scop, să-i trimiță „Asociațiunii“. Își spune din capul locului și părerea sa aceea, — că monumentul are să se ridice la Orăștie.

Aducîndu-ne aminte, că de fapt, cel dintii gînd al unui monument lui Vlaicu, s'a ivit în mijlocul celor adunați la sărbările „Asociațiunii“ la Orăștie, și cei dintii bănuți aruncați pe altarul acestei idei, au fost creițărușii adunați, — 300 cor., de dșoarele române din Orăștie din vînzarea de flori ce era să aducă un venit „Asociațiunii“, și cari s'au întors apoi spre noul scop.

Avînd în vedere că pe acest „Deal-mic“, azi zis Dealul-lui-Vlaicu, din capul despțe apus al Orăștiei, la stînga drumului de țară ce merge spre Deva, — și-a făcut Vlaicu cele dintii zboruri până nici n'avea motor la mașină, ci i-o trăgeau cite 8 feciori din sat, mergînd cu ea în contra vîntului, ca cu un „zmeu“ uriaș, care ridica pe Vlaicu dela pămînt; —

avînd în vedere că pe acest „Deal-mic“ s'a dat el jos din cel dintii zbor al seu dela un oraș la altul în Ardeal, (a venit în zbor foarte reușit dela Hațeg în zori de zi și a aterisat pe Dealul-mic foarte bine);

avînd apoi mai ales în vedere, că acest Deal-mic al Orăștiei, a fost punctul de țintă al celui din urmă zbor al lui, care de reușea era să fie cea mai mare glorie a lui, —

ținînd samă că aci e ca și la el acasă, —

suntem și noi de părere, că la Orăștie ar fi cel mai potrivit loc pentru monumentul lui Vlaicu.

Această părere și-au arătat-o altfel chiar și concetățenii nostri Sași și Unguri din Orăștie! Mulți din ei au spus și spun, că aci ar trebui adus Vlaicu însuși și înmormîntat, și pe mormîntul lui ridicat Monumentul.

Intre Români din Orăștie s'au adunat pîn' acum peste 1000 coroane pentru acest monument, și subscrierile se urmează. Și ele vor da mult mai mult. Căci și în privința asta Orăștie se arată vrednică de memoria iubitului fiu al ținutului ei. (Lista asta vom publica-o în numărul viitor).

Cu toate astea, e departe de noi gîndul a spune, că numai la Orăștie e locul acestui Monument. Noi aici l'am dori. Dar dacă cei mai mulți vor hotărî să-l ridice de pildă la Blaj, pe „Cîmpul-Libertății“ unde a zburat el mai întii în Ardeal, — sau aiurea, nu noi vom fi cari să ne împotrivim.

Și de-aceia am dori, ca și discuțiile ce se ivesc în jurul acestui lucru, să fie pătrunse de un simțămînt cuvios pentru memoria celui scump nouă tuturor, căci ori unde i-s'ar ridica Monumentul, el al nostru al tutu-

roră este! Și cel mai trainic monument îl are deja — în inimile noastre.

E altfel vrednic de scos la iveală, că și un frate din depărtare, dl E. Goga, aflător în acest timp la Paris, scriind revistei „Cosinzeana” de aici, spune printre altele despre chestia monumentului, că:

„...un astfel de monument trebuie să se așeze într'un oraș, pe care-l șinem cît mai vădit menit să ocrotească odată intensiv cultura românească... Cel mai potrivit ar fi, firește, Sibiuul. Aici se concertează de-o vreme multă putere de-a noastră. Dar dacă din ori-ce considerații, locul acesta nu ar putea fi ales, atunci Orăștia ar fi mai indicată să-și ceară onoarea de a reprezenta pe acest întrupător al unei mîndre părți din nizuințele noastre culturale...”

O scrisoare duioasă.

Tatăl lui Aurel Vlaicu, cinstitul țaran Dumitru Vlaicu, a stat până de curînd la București, avînd să reguleze acolo unele alte în moștenirea după răposat. Cînd, la sfîrșitul săptămîinii trecute, a părăsit București, dă a adresat prin foile din capitala română o foarte duioasă scrisoare de mulțumită tuturor celor ce au arătat atîta dragoste și jale în jurul morții fiului său Aurel. Spune în scrisoare:

„Cu adîncă zmerenie îmi plec inima și fruntea mea bătrînă la treptele înaltului Tron românesc, pentru înalta bunăvoință arătată fiului meu Aurel dela început și pentru marea cinste ce i-s-a dat după moarte cu medalia „Virtutea militară” prin care a fost ales în rîndul eroilor.

„Mulțumesc apoi tuturor sufletelor bune, cari l-au iubit cît a fost în viață și cari au stat aproape și au plîns împreună cu mine până l-am petrecut la locașul de veci...” etc.

Obolul soldaților.

Din Bilek (Herțegovina) ne-a sosit zilele astea o scrisoare duioasă. Soldații noștri aflători acolo, au adunat și ei pentru monumentul lui Vlaicu și ne-au trimis 14 cor. (pe care le am predat pe lista Orăștiei), scriindu-ne printre altele:

„...Iată și noi, pușinii Români Ardeleni cari ne aflăm sub slujba militară ca Gränz-Jägeri (Vinători de graniță) în Herțegovina, auzind și noi despre înfricoșata nenorocire a scumpului frate Aurel Vlaicu, pentru care și noi aici în țară streină vărsăm lacrimi, — din pușina noastră agonisire am pus pușină ajutorință pentru facerea Monumentului lui...” — Și au dăruit:

Unterjäger Ioan Boc (din Dupăpeatră) 1 cor., Unterjäger Arsenie Soman (Ohaba) 1 cor., Patroführer Mihai Revitea (Livade), 1 cor., Jäger Nicolae David (Dupăpeatră), 1 cor., Filip Dancasa (Bărbăteni), 1 cor., Costea Lascu (Băești), 1 cor., Iosif Mațeaș (Hărțegani), 1 cor., Aron Giurgiu (Bulzești), 1 cor., Ioan Stanila (Răcăteu), 1 cor., Petru Iacob (Crăciunești), 1 cor., Aron Boia (Rădulești), 50 fil., Ioan Prodea (Șugag), 50 fil., Todor Balușa (Federi), 40 fil., Augustin Băcanici (Orminca), 40 fil., Iosif Pașcău (Almașul-mare), 40 fil., Gavrița Bota (Petros), 40 fil., Gligor Lung (Șugag), 40 fil., Ioan Măja (Subcetate), 40 fil., Moisa Florescu

(Merea), 40 fil., Ioan Ilie (Ciopea), 40 fileri. De tot 14 cor.

— Iar dl Petru Haiduc, m. cojocar în Cil (comit. Aradului) trimițându-ne abonament, a alăturat 2 cor. și pentru monumentul lui Vlaicu. — Ilie Mațeaș, inv. în Daia-rom. de-odată cu abonamentul foilor, 1 cor. pentru monument; — George Stan din Petroșeni, 2 cor.; — Iosif Popescu din Valea-Dosului, 50 fil.

Au fost dați pe lista de aici.

Știri îmbucurătoare pentru doritorii de cetii!

— Trei luni toate aceste foi, cu 1 coroană. —

Vestim prin aceasta pe iubii cetitori ai acestor foi, că redacția lor s'a hotărît a face și astan cele mai mari ușurări oamenilor noștri din popor, liniși și bătrîni, cari știu cetii, dar n'au încă foi la casele lor.

Anume: Să dau toate cele patru foi dela Orăștie: „*Libertatea*” cu „*Foaia Interesantă*”, „*Bobîrnaci*” și „*Spicuri Economice*” pe cele din urmă 3 luni ale anului: Octombrie, Noiembrie și Decembrie, pentru numai 1 coroană!

tuturor cîți vor trimite acum cîte 1 cor. administrației (cancelariei de chivernisire) a foilor noastre!

Vă rugăm să stăruiiți să trimiță după ele toți cîți știu cetii în sat! Căci acest privilegiu nu-l mai au!

Buletine (mandate postale) pentru trimis banii, s'au alăturat la „*Libertatea*” din săptămîina de față. Fiecare abonent al „*Libertății*” are cîte unul.

Iar familiile de cărturari mai de frunte: preoți, învățători, negustori și țărani mai cu carte, să prindă privilegiul ce li-se îmbie, de a avea la casa lor, de probă, prea frumoasa și interesanta revistă literară ilustrată

„COSINZEANA”

scoasă de „*Librăria Națională*” a dlui S. Bornemisa de aici, care să dă, celor ce nu o au încă, pe cele din urmă 3 luni ale acestui an, în loc de 3 cor., cît costă revista pe pîtrar de an,

cu numai 1 cor 80 fil!

Să trimiță de grab banii la adm. „*Cosinzeana*” în Orăștie, și dela 1 Oct. v. vor primi frumoasa revistă 3 luni de zile!

Chipurile ce le dăm și noi, le luăm aproape toate din „*Cosinzeana*”, care are cîte 8-10 chipuri interesante în fiecare săptămîină! Cam de 3 ori cîte în „*Foaia Interesantă*”. Apoi multe cetiri frumoase.

CONCURS

Pentru ocuparea postului de Conducătoare a secțiunii industriale la școala pentru economia și industria de casă a „*Reuniunii femeilor române din Sibiu*”, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare. Pot reflecta la acest post dame văduve și fete, cari au pregătire specială. Conducătoarea are să instrueze în: croitorie, broderie, dantelărie și țesut. Conducătoarea beneficiază de-o remunerație anuală de K. 800. și întreaga întreprindere în internatul școlii.

Sibiu, la 6 Octombrie n. 1913.
Maria Cosma m. p. Dr. Beu m. p.
prezidentă. secretar.

NOUȚĂȚI

Curs de dantelărie în Atelierul din Orăștie.

„Atelierul” de țesături și cusături românești din Orăștie, susținut de „*Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedoarei*”, aduce la cunoștință onoratului public, că cu data de 15 Octombrie a. c. deschide cursul de dantelărie, luat în abonamente de 15 lecții (a 2 ore lecția) cu taxe de 10 cor. Lecțiile se vor ținea Lunea și Joia dela 8-12 și dela 2-6. În fiecare Sîmbătă dela 1-6 să va ținea gratuit pentru țărance cursul de dantelărie, dîndu-li-se și ori-ce alte îndrumări din domeniul țesutului și al broderiei naționale.

Pentru orientare se mai amintește, că localul de vînzare, care este și Expoziție permanentă, se deschide pentru public dela 8-12 și dela 1-7.

Lucruri gata nu se dau spre copiere.

Intrarea în odăile de lucru ale Atelierului, este oprită.

Canunile lui Vlaicu și medaliile lui le aduce în chipuri curate revista „*Cosinzeana*” dela Orăștie în numărul seu din săptămîina de față.

Dintre multele zeci de cununi, ce s'au depus pe sicriul lui, încît erau încărcate trei cară cu ele, părinții lui Vlaicu au adus cu ei două din cele mai frumoase: cununi splendide cu foi de argint și de lauri, una dată de Ministeriul român de Agricultură, alta de Societatea „*Frăția*”. A adus totodată cele două medalii prețioase ce i-se dăseră de Regele Carol: medalia de Cavaler al Coroanei Române și „*Virtutea Militară*”. Le păstrează iubiiții sei părinți în Bîntînji, ca scumpe și jalnice suveniri dela dragul lor fiu.

Revista „*Cosinzeana*” le-a fotografiat și le aduce în fruntea numărului seu din săptămîina de față, ca să le vadă și publicul nostru cetitor. Iar în numărul trecut a adus, precum să știe, foarte interesante vederi de pe Calea-lui-Vlaicu, spre și peste Carpați.

Recomandăm cu căldura cetitorilor noștri să-și aboneze de probă acesta revistă literară ilustrată, cu prea frumoase vederi din lumea românească și din lumea mare, — și care se îmbie pentru nu nai 1 cor. 80 fil. pe ceste din urmă 3 luni ale anului, în loc de 3 cor. cîtii e prețul.

Tot mai mulți — spre America! Numărul celor alungați de sărăcie spre depărtată lume a Americii crește în mod îngrozitor. Numai prin portul Hamburg au plecat spre America în luna Septembrie a acestui an 16:369 de persoane, — pe cînd în aceeași lună a anului trecut numărul plecătorilor fusese de 10.287.

Dela începutul acestui an până cum la sfîrșitul lui Septembrie, au plecat prin Hamburg spre America 154.246 de persoane, pe cînd anul trecut în întîilele nouă luni, trecuse numai 94.479.

Moarte. Nicolae Costescu preot gr.-ort. în Sereca (tr. Orăștiei), după un morb greu și îndelungat, a încetat din viață la 6 Octombrie n. în etate de 54 ani.

— George Josan, econom și fost primar timp de 35 ani în comuna Pricaz (lingă Orăștie), a încetat din viață Marți în 6 Octombrie n. în etate de 83 ani. A fost unul din cei mai vrednici țărani Români din frunțașă comună, credincios până la moarte și neînfricat, neamului seu și legii sale.

Dzeu să-i odichnească cu cei buni ai sei!

5 biblioteci populare

va sortii „*Libertatea*” la sfîrșitul anului de față, între acele comune, în care la acel timp, în Decembrie, va afla că merg cel puțin 20 de exemplare din „*Libertatea*”.

Și abonații de probă (cești cu 1 cor. pe lunile din urmă ale anului), să numără. Dacă macar cu a acestora împreună, merg cel puțin 20 de „*Libertăți*” în sat, — acel sat să pune pe lista tragerii la sortii, și 5, pe care cade soartea, vor primi cîte o bibliotecă: un dulap de cărți, cu peste 120 cărți în el, de petrecere și de învățătură, — cari să slujească cu temeiul unei biblioteci românești în comună, la care se alerge cetitorii ca la o fințină fărmeacă, să-și adape sufletul cu cetiri plăcute și folositoare, luminătoare.

Preotul vrednic. Vin în număr frumos cetitorii dela sate, cari să folosesc de prețul redus ce am făcut acestor foi pe ceste din urmă 3 luni ale anului, de numai 1 cor.

Printre acei însă, cari se arată deosebit binevoitori poporului în mijlocul căruia trăesc, vedem cu plăcere pe părintele Iosif Vuculescu, din Șoimoș (comit. Aradului, lingă Maria-radna). Acest preot cu dorință mare pentru ducerea cultului în popor și pentru întărirea sufletului românesc în oameni noștri, a abonat dintr'una 15 (cinsprezece) rînduri de foi de a-cestea de probă, pentru 15 cetitori din comuna dsale! Mergău până acum în cea comună numai 3 „*Libertăți*” cu adausele sale, azi merg 18!

Cel-ce, preot, învățător, ori alt cărturar fiind în satul lui, așa face ca dl preot Vuculescu din Șoimoș, — mare și bună slujbă aduce neamului!

Fie pomeniți cu laudă toți cei-ce la fel lucrează.

Rugăm pe părintele Vuculescu a cîștiga încă 2 abonați, fie și numai pe 3 luni, — ca să între și comuna domniei lor în șirul celor îndreptățite la sortirea celor 5 biblioteci populare, pe care și în anul acesta, la sfîrșit, le va împărți foaia noastră între acele comune, în cari merg cel puțin 20 de foi. Poate au norocul să cadă pe ei soartea de a primi o astfel de bibliotecă.

Bancnote nouă de 20 cor. Cu ziua de 29 Septembrie a. c. Banca Austro-ungară a pus în folosință bancnote nouă de 20 cor., purlînd data de 2 Ianuarie 1913. Bancnotele vechi de 20 cor., aflătoare acum în folosință și purlînd data de

2 Ianuarie 1907 se retrag din umblare cu începere dela 2 Ianuarie 1914. Până la 31 Decembrie 1915 vechile hirtii á 20 cor., se primesc drept plată sau pentru schimbare la centralele Băncii Austro-ungare în Viena și Budapesta și la filialele ei, astfel că termenul din urmă pentru ieșirea din folosință a acestor hirtii, este 31 Decembrie 1915.

Cine nici până atunci nu și-ar fi schimbat hirtiiile, le mai poate schimba, 5 ani, numai chiar în Viena, la cassa centrală a Băncii. După aceea nici Banca nu le mai primește.

Nouele bancnote de 20 cor., de culoare vinată, au o înălțime de 90 milimetri și o lungime de 150 milimetri. Laturea maghiară are scrisoare numai maghiară, iar pe laturea austriacă valoarea este scrisă în 8 limbi, între cari, în rândul ultim, și românește: „Douăzeci coroane“.

Teatru Antonescu pe la noi.

Atragem de nou toată luarea a-minte a publicului nostru asupra teatrului românesc despre care am scris în numărul trecut, că vine din România pe la noi.

În 11 Oct. n. începe la Alba-Iulia, urmează la Blaj, Sebeșul-sădesc, Făgăraș, Orăștie.

La Orăștie e în 19 și 20 Octobrie (Dumineca și Lunea).

Românii din Deva, Hunedoara, Hațeg, Petroșeni, Pui, Ilia, Dobra, Secărbu, Zam, Geoagiu-de-jos, Brad, și alte centre mai aproape de Orăștie, — sunt rugați a veni la Orăștie, căci în orașele înșirate mai sus, teatrul Antonescu nu va merge în nici unul, — ne-având în anul de față îngăduință în acest ținut decât pentru Orăștie. Și așa nu le poate cerceta și pe a-celea.

Pentru popor să va da la Orăștie o reprezentație deosebită: cu prețuri reduse: Locul I. 2 cor. (în loc de 350), loc II. 1 cor. și așa mai departe, cam pe jumătate așa de ieftin, ca reprezentațiile de seara.

— Cetiți placatele ce vor aduce amănunte!

Advocat în Gilău. Am onoare a aduce la cunoștință, că începând cu 1 Octombrie a. c. mi-am deschis cancelaria advocațială în Gilău (Gyalu). Cu stimă Dr. Virgil Rusu avocat.

Congregația de toamnă a comit. Tîrnavei-mari e pusă pe 16 Oct. n. Românii, membri ai congregației, să pregătesc a duce luptă însuflețită în această adunare pentru drepturile poporului român, drepturi de care acest prea răbduriiu popor, e scurtat și în acest comitat, ca în aproape toate celelalte, — deși aci Sașii au putere și ar putea face mai multă dreptate.

Membrii români ai congregației sunt și prin aceasta poștii a fi loși la postul lor în acea adunare!

Privim cu viu interes înaintea acestui adunări.

Procesul ucigașului Rozor din Alba Iulia, care și-a omorât în iarnă pe tatăl său și pe mamă-sa, — să pertractează în zilele astea. De Luni fine desbaterea. S'au ascultat vre-o 40 martori. Pe Simbătă se va aduce judecata, — care va trimite negreșit la ștreang pe păcătosul fiu.

Vorbe frumoase ne sosiră azi la încheierea foii, dela un frate bun din Măgura de lângă Radna (comit. Bistrița Năsăud). Tinerul cantor Filimon Steopan de acolo, abonent mai vechiu al nostru, ne trimite 8 cor. pentru 8 abonați noi, de probă, scriindu-ne:

„Onor. Red. Sunt june și voesc să se răspîndească foaia „Libertatea“, pe care o iubesc ca pe mama mea! Am cîștigat 8 abonați de probă și vă rog să binevoiți a trimite la fiecare foaia osebit...“

Trimitem salut frățesc acestui vrednic june român și-i mulțumim pentru dragostea mare ce ne-o arată. În deosebi ne simțim foarte măguliți de vorba, că ne asemănă cu mama sa iubită, și ne vom sili a fi și vrednici de această numire și iubire.

Dela mama de acolo vei primi dragă santore, sfaturi de purtări frumoase ca fiu al ei, ca june, ca om, cum să ajungi cinstit și prețuit între oamenii din sat; prin noi îți va vorbi mama-națiune, care te va povățui cum să ajungi a fi Român de frunte, Român de fală, lamură națională! Ascultă de glasurile acestor mame amîndouă, și om ales vei fi în viața satului și în viața neamului!

Iar George Glavan din Mircovaț a abonat trei exemplare numerii de probă, pentru trei vecini.

Să trăiți, frați buni, cari în acest chip faceți bună slujbă răspîndirii de cultură și suflet românesc în popor!

Ciocnire de corăbii. Din Rio de Janeiro să vestește, că vaporul Borbonero al societății Lloyd, s'a ciocnit în 3 Octobrie cu vaporul „Guarany“ al armatei, care era în apropiere de inzulele Grande, în manevre. Vasul armatei, pe care se aflau 51 de oameni, s'a scufundat și din oamenii de pe el abia au putut fi mintuiți 21, iar 30 de inși și-au pierdut viața, înecîndu-se dinpreună cu vasul lor.

— Din Jarmouth se vestește o altă nenorocire de acest fel: Vaporul „Gardenia“ s'a izbit de vapoare „Cornwood“, căci era negură foarte deasă de nu se vedea la doi pași. Cest din urmă s'a scufundat îndată. Patru din matrozii (oamenii de slujbă pe corabie) au fost mintuiți, dar ceilalți 16 s'au scufundat și ei cu vasul lor.

Zilnic sunt nu una, ci mai multe astfel de nenorociri pe mări, căci umblă acuma corăbii pe ape aproape așa de dese și de multe, ca trenurile pe pămînt.

Zburători căzuți cu mașinile. Sint foarte dese căderile zburătorilor. Numai de curînd, dela Vlalcu încoace, au căzut încă trei inși, un francez, vestitul Fahrman, un neam, un ungar, lovîndu-se care de care mai rău, dar fără a fi omo-

riți de mașinile ior, — iar căpitanul englez Mevrick, plecînd în 4 Octobrie lângă Loudra, cu mașina la care pusese un motor nou, mașina a zburat frumos-frumos, lin mareș, pînă ajunsese ca la 300 metri, cînd de odată motorul și-a încetat lucrarea, mașina s'a răsturnat, căpitanul a lunecat din șezutul ei și a căzut la pămînt cu o repeziciune grozavă, zdrobindu-se tot de nu să mai cunoștea că-i om ori numai o grămadă de carne în niște țoale! Nu peste mult a căzut și mașina nu departe de nenorocitul ei stăpîn.

Chipul lui Pegoud, al drăcosului zburător francez, cel care zboară și cu capu'n jos, cu picioarele mașinei în sus, prin aer, apoi chipul cercurilor ce le face dîndu-se peste cap prin văzduh și de 5 ori dup'olaltă, — le aduce foaia literară ilustrată (cu chipuri) „Cosinzeana“ dela Orăștie, în numărul din săptămîna de față. — Și alte chipuri foarte interesante. Abonați-vă de probă frumoasa revistă.

„Visul lui Vlaicu“, zugrăvit pe cărți postale de corespondență, să află tipărite în vinăt, frumoase, la „Librăria Națională S. Bornemisa“ din Orăștie (Szászváros), cu 12 fileri una. Cel-ce ia mai multe, le capătă mai ieftine: 10 cu 1 cor. trimise franco pe poștă, 20-25 cu cîte 8 fil. bucata. — Scrie-ți la pretini și cunoșcuți pe cărți postale de acestea!

Mulțumită. La producția teatrală dată în comuna Drăguș la 10 Aug. n. în folosul Fondului excursiunilor școlare, — au binevoit a dărui peste taxele de intrare: dl Solomon Făgărășan, preot, 5 cor. 10 fil. dna V. Pozna, Viștea sup., Vinc. Pop, pr. Simbăta sup., Ionel Sandu, Simb. sup., Aug. Sandu, inv. Viștea sup. și Aurel Făgărășan, v. not. Drăguș, cîte 1 cor. N. N. 2 cor. — Iar alții cîte 60, 50, 40 fil. — pentruce să aduce tuturor mulțumită. Pt. comitet: V. Jurcovan, inv.

Din mișeliile orașelor mari. Un furt foarte îndrăzneț, ziua la amiaz.

Foile din București povestesc următoarea întimplare foarte cutezată ce a avut loc acolo zilele trecute:

Stăpînul marelui magazin de giuvaere (aurituri, ciasuri, lanțuri, inele, etc.) Coller din București, a cărui prăvălie (bolță) se află în tînima orașului, în strada Academiei, — a plecat într'o zi la amiază să meargă la prînz, dar fiindcă nu închidea nici într'amiază, a lăsat în prăvălie pe un băiat de încredere, de 16 ani, să stea aci și să vinză celor ce ar căuta prăvălia în timpul pînă-s ei duși la prînz.

După un sferit de oră dela plecarea dlui Coller, a intrat în prăvălie un tînăr bine îmbrăcat, care s'a adresat băiatului spunîndu-i:

— Sunt trimis de dl Lewi să aduc pachetul cu bani, pe cari un avocat din Ploiești, l'a lăsat aici dlui Coller.

— Nu avem nici un pachet, l-a răspuns băiatul.

— Atunci cînd va veni să aduc pachetul la dl Lewi.

După 20 de minute a intrat în

magazin un alt tînăr, elegant îmbrăcat, cu o geantă (tașcă, traistă) de piele în mână și cu un aer foarte grăbit a spus băiatului să cheme îndată pe dl Coller.

— Este la masă.

— Nu pot să aștept. Trebuie să ducă un pachet cu 3500 lei dlui Lewi, pentru plata unor polițe (cambii).

— Cunosc treaba, a răspuns băiatul.

— Atunci fi așa de bun și du dumneata dlui Lewi banii și eu te voi aștepta pînă te vei întoarce.

Băiatul ușor crezător, a luat pachetul și s'a dus cu el la banche-rul Lewi în a doua uliță, care a rămas mirat de cele ce i-a povestit.

Totuși a desfăcut pachetul pentru a vedea ce e în el.

În loc de bani a dat de niște hirtii albă, așezată în forma hîr-tiilor de bani.

Băiatul, nu a mai așteptat nici o clipă. A înjeles că e la mijloc o mișelie. În goană a pornit-o spre magazinul său, unde lăsase pe strein. Spre mirarea lui, văzî că necunoscutul a spart ușa unei vitrine (fereastra bolții unde să pun lucrurile cele mai alese spre vederea trecătorilor) furînd obiecte, tot felul de aurituri și petri scumpe, în valoare de vre-o 50.000 lei.

Proprietarul magazinului și poliția au fost îndată înștiințați de marele furt.

Se crede că sunt hoji de lume mare, cari tocmai sunt căutați de poliție.

Și așa au furat frumos, fără zgomot și primejdii, în ziua mare, în mijlocul orașului!

Cine merge la Budapesta cu afaceri, ori să facă cumpărături, să se adreseze cu încredere dlui L. Olariu, funcționar în ministeriu. Dsa a deschis o cancelarie de informații pentru Români din provincie, cu scop de a-i scăpa din ghiarele agenților jupuitori. Cine vrea să-și cumpere motoare bune, ori vre-o moară, sau alte mașini; cine are ceva de vînzare, cine are vre-o rugare în ministeriu, cine are lipsă de imprumut estin, cine are ori-ce alte afaceri în Bpesta, — să-i scrie dlui Olariu, căci va fi îndreptat spre bine și va primi deslușiri corecte.

La dorință trimite gratuit planuri de mori, cataloage de motoare și de alte mașini. Adresa: L. Olariu, Bpest II. Margit Körut 11.

(1100) 3-10

POSTA REDACȚIEI

Alex. Ianc, în Indiana Harbor (America). Dl preot N. Adamovici a plătit pentru Dta foile pe ecaste din urmă 3 luni ale anului. Ți se trimit dela 25 Sept. incoace.

Nic. Ianc, Butte, Mont. (America) Am primit cele 12 cor. 25 fil. ce ni-ai trimis. Cu acei bani ești plătit pînă la 1 August 1914, căci nu se ajung chiar pe un an deplin, cum scrii dumneata.

I. Petrovici, Detroit (America) Ne-ai scris că cele 7 cor. 35 fil. sunt pentru Const. Toma, dar adresa lui mai deaproape nu ne-ai dat. Ii merg foile pe adresa d-tale, pînă ni se dă adresa lui.

Vrei să scapi de cătane?

Ciți feciori de-ai noștri sunt, cari slujesc la miliție pe nedrept! Numai pentru că nu cunosc rînduile legii de apărare a țării, — care scutește pe mulți dela slujba de 3 ani, dacă împrejurările lor personale ori familiare o cer! Li trece în rezerva supletoare (de 8 săptămîni) ori îi scutește de tot.

Dar trebuie să știi care îți e paragraful de lege și cum să-ți faci rugarea, unde s'o înaintezi, unde să recurezi dacă instanța întâie nu ți-ar fi recunoscut!

O carte cu aceste îndrumări ca toate, a ieșit de sub tipar la Orăștie în editura (cu cheltuiala) „Librăriei Naționale”, a dlui Ș. Bornemisa. Cartea e scrisă de dl sublocotenent (Lainant) A. Hamat, dela comanda de întregire din Alba-Iulia, care avînd în cancelariile de acolo lucru tocmai cu acest fel de rugări cu toate, le cunoaște în toate amănunțele și acurat, — și a scris o carte, care arată fiecărui cetățean: ce dătorințe are el față de armată, de apărarea țării, dar și ce drepturi pentru a să scuti de slujba grea a armatei?

Cartea e scrisă pe temeiul legii celei nouă militare, care să deosebește mult de legea veche, dînd și mai multe drepturi de scutire celor ce sunt de lipsă pentru familiile lor, sau pentru învățătura sau pentru ocupațiunea lor.

Cartea nu-ți arată numai paragraful care îți dă scutire, ci îți dă și muștra de rugare gata, în limba oficioasă.

Aproape fiecare fecior asentat (luat la cătane) are lipsă de această carte, căci nici nu știe de nu află în ea un chip care îl poate scuti și pe el de slujba pe 3 ani și-l trece în cea de 8 săptămîni numai.

Studenților de pe clasa a VI. gimnazială, sau dela alte școli ce fac cît 6. gimnaziale, li-să dă, după noua lege, drept de voluntari, drept pe care până aci îl aveau numai cei cu 8 clase. Și aceștia să-și cumpere povățuitoarea carte, căci le e de bun folos.

Prețul cărții e: 2 cor. trimisă franco. Cel ce vrea să-i meargă recomandat (asigurată că nu să poate perde pe postă), să pună 2 cor. 25 fil. Trimiteți banii la: „Librăria Națională” S. Bornemisa în Orăștie (Szászváros).

„Foaia Interesantă” de pe 1912

o avem legată în volum! Celor-ce au fost trimis bani pentru ea, — li-s'a trimis tuturora! — Prețul 1 cor. 40 fil. franco! — Tot așa volumele de pe anii de mai nainte!

Cală de comerț

caută aplicare. Ar lua în arindă o prăvălie la sat sau crîșmă. Adresa o dă administrația foil. (1110) 2-2

Chipul lui Vlaicu

(cap și pept) în mărime naturală, executat artistic, să capătă cu 6 coroane exemplarul, la subscribui:

Eugen Róna,
fotograf, Orăștie.
Str. țirgului 4.

2-5

Atrag

atențiunea On. public asupra următoarelor medicini probate și aflate de folos publicului nostru.

1. Praf pentru îngrășat vitele, cai și porci. Prețul 70 fil. și 1.40.

2 Praf pentru găini de ouat, prețul 1 cor.

3. Meditașă contra durerilor de gură și unghi la vite. Pr. 1.20, 2 c. și 3.50.

4. Praf contra morbului de porci. Pr. 1 cor.

5. Rozole pentru curățit veninul Pr. 1 cor.

6. Pișcote de venin, 10 bucați 2 cor.

7. Pentru limbricul cordelat (mare) Pr. 5 cor.

8. Pentru curățirea pietelor, zgrăbunțelor și bubițelor de pe față este Crema „Venus”.

9. Contra reumatismului (răceleii) de picioare și mâni. Pr. 2 cor. și 3 cor.

10. Contra ochilor de gaină. Pr. 1 cor.

12. O cutie de pilule și 2 sticle de sprîțuit nr. I. II. contra triperului. Folosind aceste meditașă se vindecă și cele mai îmbătrînite boale în timp foarte scurt. Pr. 8 cor.

Toate aceste meditașă se pot procura cu rambursă numai dela apotecariul: **Simeon Oniciu** în Abrud (Abrudbánya) piața griului.

O singură comandă de probă e destul, ca să vă convingeți de efectul cel vor avea.

(1117) 2-2

Casă cu crîșmă și boltă de vînzare în Orăștie.

Din cauza bătrînețelor și rămînînd singur, văduv. fără ajutor, casa din strada Timarilor Nr. (colț), cu poziție bună, are licență de beuturi, trafic și boltă, să vinde din mână liberă. Casa constă din 8 încăperi; 2 curți: una pentru oaspeți, îmbrăcată cu viță de viie, alta pentru hoară, etc.; pivniță betonată, spațioasă, pentru 28 buți, 2 cocini, șopru, grădină, fîntină, cuclărie arangeată modern și iluminată cu lumină electrică.

(1125) 1-3 **Gyula József.**
in Orăștie.

Licitație benevolă.

Scaunul orfanal orășenesc al Orăștiei, prin hotărîrea sa de sub No. 267/913 arv., va vinde prin licitație benevolă care se va ținea la oficiul orfanal orășenesc în 15 Octombrie 1913 orele 9 a. m., — casa nou zidită de sub No. 17 din Drumul țării, care formează proprietatea lui Maksay Gyula și soții, aflătoare în loc cercetat și stînd din 7 odăi, cugnă, cămară, pivniță și mai multe edificii economice leterale, potrivită și ca local de afaceri.

Din ședința deln 25 Sept. n. 1913 a scaunului orfanal al orașului Szászváros—Orăștie.

Dr. Ed. Antoni
președ. orf.

(1123) 1-1

Casă de vînzare.

Subscrisa vînd din mână liberă casele mele din Orăștie, Strada Prundului No. 49. Sunt două case, cu cîte 6 odăi, de o parte și de alta, șură mare cu 2 grajduri, totul coperit cu țiglă. Grădină. Sunt la loc bun în fața țirgului de vite. Pentru preț a se adresa la vînzătoarea:

Ioana Samoilă
(1114) 2-3 Orăștie, Str. Prund 49.

2 calfe de cojocari
să primesc numai decît în Atelierul lui:

Ioan Pascu
m. cojocariu în Cincul-mare.
(1120) 2-2 (Nagy-Sink)

VINURI vechi și noi — de vîndut!

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos), **PETRU BENEĂ**, căci Vă trimite numai **vinuri bune, curate** și pe lângă prețurile cele mai moderate!

Vinuri vechi: Vin alb 82 fl.,
Rizling 86 fl.,

Roșu 1 cor. Siller 78 fl.
Carbenet 1 cor. 10 fl.

Vinuri noi: Alb 58 fl., Siller
60 fl., Rizling 62 fl.

Rachle de trevere (comină) K. 1.60.
Rachle de comină, specialit. K. 2.20.

Prețurile sunt semnate după litru, în fileri. Vinurile și rachia să expedieze sub îngrijirea proprie, dela 50 litri în sus, cu rambursă. Vase împrumutate pe timp de 2 luni. Pentru calitatea vinului garantez:

PETRU BENEĂ,
(947) 9- — proprietar de vii în Șiria
Világos, (Arad. m.)

Hop, hop!..

NU UITAȚI

că cea mai apropiată, tragere a lozurilor dela Banca Hipotecară Ungară va fi

la 25 Octombrie a. c. cînd să va trage cîștigul de **cor. 75.000**
iar la 27 Decembrie a. c.
cel mai mare cîștig din lume

1,000.000 cor.!

Vîndem de prezent un loz dela Banca Hipotecară Ungară cu 6 trageri anual, pe

36 rate lunare de 6.30 cor.

iar anul dela Prima Cassă de Păstrare Pestană din Patrie, cu 3 trageri anual, pe

36 rate lunare de 4.40 cor.

Ambele lozuri împărechiate, — adecă din fiecare cite o bucată, — cu 9 trageri anual, le vîndem de prezent pe

40 rate lunare de cîte 10 cor.

Cea mai ieftină ofertă! Tot lozul cîștigă necondiționat.

Cine ne trimite primele rate de odată, aceluia îi evitam rata a 3-a gratuit. Până la achitarea deplină, i-se estradă cumpărătorului o listă legală de rate, în care este indusă Seria și Numărul lozului cu care joacă, dar deja după solvirea primei rate ia parte la joc, iar eventualele cîștiguri sunt în întregime ale lui. Lozurile acestea nu-și perd valoarea ca lozurile dela loterie de clasă, ci joacă până la sfîrșitul loteriei, astfel că în caz de noroc, un număr să poate trage și de mai multe-ori cu cîștig, dar cel puțin odată la tot cazul.

Explicări mai amănunțite trimitem la dorință ori-cui gratuit și franco.

Nu întîrziati a vă cerea norocul!

Grăbiți-vă cu comănde la adresa:

(1122) 1-2

ÜSTRENDÁ BANKA UC. SPOL.
Budapest, Váci-körút 31 sz.

OLIVIU PASCU,

= inginer diplomat =
ORĂȘTIE—SZÁSZVÁROS
Strada Berliului Nr. 8.

Întreprinde ori-ce lucrări tehnice și anume:
măsurări de pământ, de păduri, parcelări,
corecții de hotar, brazde, cit și desemnări
de mape și schițe.

Pregătește planul și prelliminare privitoare la
ori-ce-fel de clădiri și alte lucrări; edifică
vile, case de locuit, clădiri economice,
plafone, și poduri de betonarmat, șosele,
trenuri normale, trenuri economice și in-
dustriale, canale, apaducte, jilpe, etc.

Interesații sunt rugați a să adresa cu incre-
dere firmel, care cu plăcere le va sta la
dispoziție!

18-28
(1023)

Moșie.

Sunt de vânzare din mână
liberă 3 jugăre de pământ ară-
tor, pe Rampoș, în hotarul Or-
răștiei. Adresa o dă administra-
ția foii (1113) 2-2

Invățacei.

2 băieți, dela 14 ani în sus,
din familie bună, să primesc
ca *invățacei*, la:

Petru A. Moga
franzelar în Blaj
(Balázsfalva)

(1091) 6-10

„Compagnie General Transatlantique“
Linia Franceză

Linie regulată directă
de vapoare repezi,

Havre—Newyork

și

Canada

peste Basel (Elveția) și Paris.

Cancelarii:

Budapesta, VII. Baros-tér. 15.
Telefon: József 14-97.

(1033) 13-26

CASSA DE PĂSTRARE (Reuniune) IN SĂLIȘTE

AVIZ

Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște,
primește depuneri spre fructificare

cu 5 și 5 $\frac{1}{2}$ %

după mărimea sumei și termenul de abdicere.

Darea de interese o plătește institutul.

(1042) 13-20

DIRECȚIUNEA

13 jugăre de pământ
în hotarul Hațegului

și împreună cu ele casa de lo-
cuit, cu curte mare, frumoasă,
— de vânzare din mână liberă.
A să adresa la proprietarul:

Romulus Popescu
(1121) 1-4 în O-piski, poșta Piski.

Carol König

pictor de odăi,
de firme și zidiri,

ORĂȘTIE, Piața riului Nr. 7.

(986) 25-26

ARDELEANA

institut de credit și economii în Orăștie.

Primește depuneri
spre fructificare cu **5, 5 $\frac{1}{2}$ și 6%**

după mărimea sumei, termenul de abdicere și
după natura depunerii.

Darea de interese după depuneri o plătește
institutul.

(1109) 3-5

Direcțiunea.

Librăria diecezană din Arad

anunță, că intrînd în legături cu un sculptor re-
numit, i-a succes să cîștige în execuție frumoasă
și succasă

BUSTURILE

următorilor bărbați mari ai neamului nostru:

Andrieu Mureșan, Yasilie Alexandri,
Mihail Eșinescu, Yasile de Stroiescu,
Traian, Avram Iancu, Horea, Cloșca,
Crișan, Mihai-Yiteazul și A. Ylaicu.

Busturile sunt de mărimea 40x24 cm.

Bucata din cement englez, costă 5 cor.
— din gips, 4 cor., — iar bronzat 6 cor.
Seria completă (11 buc.) comandată deo-
dată, execuție cement englez, costă 44
cor., — din gips 33 cor., — iar bronzat
55 coroane.

Cei-ce comandă seria completă sunt rugați, ca
pentru crușarea speselor de transport. cu ocazia
comandei să indice pe lîngă posta ultimă și gara
mai apropiată.

Comandele sunt a se adresa:

Librăriei diecezane, Arad, Deák Ferenc 35.

(1108) 3-5

CAPITAL SOCIAL Coroane 1,200.000.
Giro-Conto la „ALBINA“ — Postsparkassa ung. 29.349

„Banca Generală de Asigurare“ societate pe acți în Sibiu
(Nagyszeben) — este:

întîia și singura bancă de asigurare românească,
înființată de băncile românești de împrumut din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii: Parteniu Cosma, directorul-executiv al „Albinai“ și președintele „Solidarității“.

„Banca Generală de Asigurare“ face tofelul de asigurări în deosebi: asigurări contra pagubelor
din foc și asig. asupra vieții în cele mai favorabile combinațiuni.
Asigurările să pot face la oricare bancă românească (Institut de credit), precum și la agenții și bărbaiți de
încredere al Societății. — Prospecte (îndrumări și lamuriri), tarife și informațiuni să dau gratis și îndată.

Personale cunoscute ca acționari buni și cu legături, pot fi primite ori-cînd în serviciul Societății.

„Banca Generală de Asigurare“ dă lamuriri gratuite în ori-ce treburi de asigurare,
fără deosebire că acele asigurări sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze la: „Banca Generală de Asigurare“, Contrala din Sibiu—Nagyszeben
ori la Agenturile ei principale din Brașov (ul. „Albina“) și Arad (József-herceg-ut 1/a).
în Orăștie în „ARDELEANA“ (di Simion Dămian, funcționar).